

EUROOPA KOHTU OTSUS

5. juuli 1983 *

[...]

Kohtuasjas 171/82,

mille esemeks on Euroopa Kohtule EMÜ asutamislepingu artikli 177 alusel esitatud Lyoni ringkonnakohtu (the tribunal de grande instance) eelotsusetaotlus, millega soovitakse nimetatud kohtus pooleliolevas menetluses järgmiste poolte vahel:

Biagio Valentini

ja

Assedic, Lyoni tööstusliku ja kaubandusliku tööhõive ühing (association pour l'emploi dans l'industrie et le commerce),

eelotsust nõukogu 14. juuni 1971. aasta määruse (EMÜ) nr 1408/71 artikli 46 tõlgendust sotsiaalkindlustuse programmide rakenduse kohta tööhõives hõlmatud isikute ja nende perede suhtes, kes liiguvad ühenduse piires (Euroopa Ühenduste Teataja, ingliskeelne eriväljaanne 1971 (ii), lk 416) ja EMÜ asutamislepingu artikli 51 tõlgendamise kohta,

EUROOPA KOHUS,

koosseisus: president J. Mertens de Wilmars, kodade esimehed P. Pescatore, A. O'Keefe ja U. Everling, kohtunikud lord Mackenzie Stuart, G. Bosco, T. Koopmans, O. Due, K. Bahlmann, Y. Galmor ja C. Kakouris,

kohtujurist G.F. Mancini,

kohtusekretär P. Heim,

* Kohtumenetluse keel:prantsuse.

on teinud järgmise

otsuse

[...]

Põhjendused

1. 2. juuni 1982määrusega, mille kohus sai 24. juunil 1982, esitas Lyoni ringkonnakohus (le tribunal de grande instance) vastavalt EMÜ asutamislepingu artiklile 177 kohtule eelotsuse saamiseks küsimuse , kuidas tõlgendada nõukogu 14. juuni 1971. aasta määruse (EMÜ) nr 1408/71 sotsiaalkindlustuse programmide rakendust tööhõivega hõlmatud isikute ja nende perede suhtes, kes liiguvad ühenduse piires (Euroopa Ühenduste Teataja, ingliskeelne eriväljaanne 1971 (ii), p . 416) artiklit 46 ja Euroopa Majandusühenduse asutamislepingu artiklit 51.

2. Küsimus oli tõusetunud Biagio Valentini ja Lyoni tööstusliku ja kaubandusliku tööhõive ühingu (association pour l'emploi dans l'industrie et le commerce, edaspidi “ühing”) vahelise hagi kontekstis.

3. Hr Valentini, kes on Itaalia kodanik, töötas Itaalias kuni aastani 1957 ja sai selle asjaolu alusel alates 60-ndast eluaastast, teiste sõnadega alates 1974. aasta sissetulekust koosnevat vanaduspensionini summas 15 Prantsuse franki päevas, mille maksab välja Istituto Nazionale per la Previdenza Sociale (riiklik sotsiaalhoolekandeamet).

4. Edaspidi töötas hr Valentini Prantsusmaal alates 1963 aastast kuni aastani 1977 ning selle asjaolu alusel, alates tema 63-ndast eluaastast, st alates ajast, mil ta jättis omatasustatava töökoha (viimasena näidatud aastal), on ta saanud toetusi garanteeritud sissetulekuga pensioniprogrammi alusel.

5. Garanteeritud sissetulekuga pensioniprogramm loodi ajutiselt Prantsusmaal 13. juuni 1977 aasta riikliku kutsetevahelise kokkuleppe alusel, mis täiendas ja muutis riiklikku kutsetevahelist kokkulepet 27. märtsist 1972 garanteeritud sissetulekuga pensioniprogrammi kohta, mis omakorda täiendas määrust, mis on lisatud kokkuleppele 31. detsembrist 1958, millega loodi riiklik kutsetevaheline töötuskindlustuse programm ja mis põhines Töökoodeksi artiklil L 351-5. Seda programmi hallatakse ühingu büroodes, mis haldavad samuti programmi fonde ja mis tegutsevad kutsetevahelise tööstusliku ja kaubandusliku tööhõive organisatsiooni (union interprofessionnelle pour l'emploi dans l'industrie et le commerce) liikmetena.

6. Toetusi, mis makstakse välja garanteeritud sissetuleku programmi alusel, antakse töölistele, kes on vanemad kui 60 aastat ja kes lähevad pensionile, tingimusel, et nad on 10 aastat kuulunud tööliste sotsiaalkindlustuse programmi alla, tänu sellele, et neil oli amet töötuskindlustuse programmi rakendusosal ja et nad suudavad praktiliselt tõestada, et nad on olnud ühe aasta pidevas tööhõives ühes või enamas ettevõttes viie aasta kestel enne pensionileminekut.

7. Toetus kujutab endast ühepäevast osa 70% keskmisest päevapalgast tööhõive viimase kolme kuu jooksul. Seda võib aga vähendada, vastavalt 13. juuni 1977. aasta määruse lisa paranduse artiklile 38, mis reguleerib eritoetuste programmi, mis puudutavad üle 60 aasta vanuste töötute tööliste olukorda. See säte, mis on osa ülalmainitud kutsetevahelisest 13. juuni 1977. aasta kokkuleppest, püüab piirata küsimuse all olevaid toetusi nii, et "kui need lisada vanadustoetustele ühe päeva eest, siis küündiks kaks toetust maksimaalselt summani, mis ei ületa 70% osutatud päevapalgast".

8. Lyoni ühing aktsepteeris hr Valentini õigust garanteeritud sissetuleku toetusele, mille tingimusi ta rahuldab vaid oma töö alusel Prantsusmaal. Kuid ühing arvestas maha Itaalia vanaduspensioni summas 15 Prantsuse franki päevas temale makstavast päevasummast, nii et kahe toetuse kogusumma ei ületaks 70% endisest päevapalgast.

9. Hr Valentini esitas Lyoni ringkonnakohtus hagi sellise arvestusmeetodi vastu, ja kohus otsustas menetluse peatada "kuni Euroopa Ühenduse Kohus, tõlgendades 14. juuni 1971. aasta määruse nr 1408/71 artiklit 46, ja Rooma lepingu artiklit 51, on deklareerinud, kas nende sätete rakendamisel Itaalia kodakondsusega tööline, kes elab Prantsusmaal, kes on saanud vanaduspensioni, mida talle maksti Itaalias alates 60 aasta vanusest ja kes saab Prantsusmaal garanteeritud tulu 70% ulatuses oma päevapalgast, nagu on sätestatud 13. juuni 1977. aasta määruse lisa paranduses töötute tööliste toetuste kohta, võib nõuda, et tema Itaalia pensioni makstaks paralleelselt Prantsuse toetusega summas 70% tema päevapalgast, või kas, teisest küljest, Prantsuse organisatsioonil, kes maksab talle toetust, nimelt tööstusliku ja kaubandusliku tööhõive ühingul, on õigus arvata maha sellest toetusest summad, mida maksab Itaalia asutus."

10. Siseriikliku kohtu korraldusest ilmneb, et esitatud küsimusega tahetakse põhimõtteliselt tuvastada, kas sellised toetused, nagu Prantsusmaa asjakohastes sätetes ette nähtud toetused garanteeritud sissetulekuga pensioniprogrammi alusel, jäävad määruse nr 1408/71 artikli 46 rakendusalaselle sellisel viisil, et välistada siseriiklike kattumisvastaste sätete rakendamist. Täpsemalt, küsimusel on kaks poolt: esimesega soovitakse tuvastada, kas seda tüüpi toetus, mida makstakse garanteeritud sissetuleku programmi alusel, on sama tüüpi, kui vanaduspension ülalmainitud määruse mõttes; teisega soovitakse tuvastada, kas küsimuse all olevate toetuste laadi arvestades ja Euroopa Majandusühenduse asutamislepingu artikli 51 valguses võib rakendada siseriiklike või Ühenduse kattuvuse vastaseid sätteid.

11. Mis puudutab vastust küsimuse esimesele poolele, siis põhikohtuasja kostja Prantsuse valitsus ja komisjon osutavad, et selliseid toetusi, mis tekivad garanteeritud sissetulekuga pensioniprogrammi

alusel Prantsusmaal, ei või vaadelda vanadustoetustena, seetõttu, nagu väidab Lyoni ühing ja Prantsuse valitsus, et küsimuse all olevad toetused on töötustoetused, või seetõttu, nagu arvab komisjon, et need jäävad erikategooria alla, mida ei kata määrus nr 1408/71; seega ei saa selliseid toetusi vaadelda “samalaadsetena”, kui on vanaduspensionid.

12. Teisest küljest, Itaalia valitsus väidab, et selliseid toetusi tuleb vaadelda “samalaadsetena” nagu vanadustoetused, võttes arvesse nende koostisosi, eriti vanadustegurit.

13. Kooskõlas kohtuväljakujunenud praktikaga, peab sotsiaalkindlustustoetusi vaatlema samalaadsetena, sõltumata erinevate siseriiklike seadustetunnusjoontest, kui nende eesmärk ja ese koos alusega, mille põhjal neid arvutatakse, ja nende andmise tingimused on identsed. Teisest küljest, tunnusjooned, mis on paljalt formaalsed, ei tohi vaadelda toetuste klassifitseerimisel asjakohaste kriteeriumidena.

14. Selles osas tuleb ära märkida, et vanadustoetuste olulisedtunnusjooned, millele viidatakse määruse nr 1408/71 artikli 4 lõike 1 punktis c ja artiklis 46, peituvad asjaolus, et need on ette nähtud isikute toimetuleku tagamiseks, kes teatud vanuse saabudes jätkavad töötamise ja ei pea ennast enam tööturul pakkuma. Lisaks sellele, artiklis 46 sätestatud sotsiaalabi koondamise ja eraldamise süsteem põhineb eeldusel, et toetusi finantseeritakse ja saadakse saaja oma panuste alusel ja see arvestatakse välja lähtudes perioodist, mil antud isik osales kindlustusprogrammis.

15. See ilmneb määruse nr 1408/71 jaotise 3 peatüki 3 kõigist sätetest, eriti artiklist 45 ja selle preambuli kuuendas põhjendusesedastatust, vastavalt millele määruse eesmärgid “tuleb saavutada, muuseas kõigi perioodide liitmisega, mis on võetud arvesse erinevate riiklike õigusaktide alusel sel eesmärgil, et saada ja säilitada õigust toetustele ja arvestada välja toetuste summa”, ja kaheksandast põhjendusest, mis viitab sõnaselgelt vanaduspensionile, millele on õigus tekkinud erinevates liikmesriikides kindlustusperioodide alusel.

16. Seega, samas kui küsimuse all olevad toetused on mõneti sarnased vanadustoetustega, sedavõrd kui võrd see puudutab nende eesmärki ja eset, milleks on muuseas garanteerida toimetulekuvahendid isikutele, kes on saavutanud teatud vanuse, siis erinevad need selgelt aluse suhtes, mille põhjal neid arvutatakse ja tingimuste suhtes, milles alusel neid antakse, võttes arvesse sotsiaalabi koondamise ja eraldamise süsteemi, mis moodustab määruse nr 1408/71 aluse.

17. Pensionitoetused erinevad samuti sedavõrd, kui võrd need taotleavad eesmärki, mis on seotud tööhõivepoliitikaga, selles, et aitavad vabastada ametikohti, mida hoiavad pensionieelikud, nooremate töötute isikute kasuks; see eesmärk ilmnes vaid pärast määruse nr 1408/71 rakendamist, majanduskriisi kontekstis, mis on mõjutanud ühendust mitu aastat.

18. Lisaks tuleb veel märkida, et komisjon on esitanud nõukogule ettepaneku täiendada määrust nr 1408/71, eesmärgiga võtta arvesse küsimuse all olevate toetuste eripärasid.

19. Seetõttu tuleb tõdeda, et küsimuse all olevaid toetusi ei saa vaadelda samalaadsetena vanadustoetustega, millele viidati määruse nr 1408/71 artiklis 46.

20. Mis puudutab küsimuse teist poolt, mis seondub siseriiklike kattumisvastaste sätetekohaldamisega, siis siin tuleb meenutada, et vastavalt määruse nr 1408/71 artikli 12 lõikele 2, liikmesriigi õigusaktide sätted, mis puudutavad hüvede vähendamist, peatamist või äravõtmist kahe või enama sotsiaalkindlustustoetuse kattumise korral, võivad rakenduda saaja suhtes isegi, kui õigus saada selliseid toetusi omandati teise liikmesriigi seadusandluse alusel, sedavõrd kuivõrd need toetused pole samalaadsed toetused nagu toetused, mis saadakse invaliidsuse, vanaduse, surma või kutsehaiguse korral.

21. Neil asjaoludel puudub edasine vajadus vaadelda küsimust, milline kattumisvastane säte kehtib, kui küsimuse all olevad toetused on samalaadsed vanadustoetustega määruse nr 1408/71 artikli 12 lõike 2 teise lause tähenduses.

22. Tuleb täiendavalt nentida, et artikli 12 lõike 2 esimene lause ühildub asutamislepingu artikliga 51, kuna see säte ei keelusta siseriiklike seaduste kattumisvastaste reeglite rakendamist juhtudel, kui toetused – sellised, milles on küsimus – pole samalaadsed toetused nagu toetused, mis saadakse invaliidsuse, vanaduse, surma või kutsehaiguse korral määruse nr 1408/71 tähenduses. Kui need siseriiklikud kattumisvastased sätted rakenduvad viisil, mis on identne kõigi liikmesriikide kodanike suhtes nende kodakondsust arvestamata, ei saa olla diskrimineerimist Euroopa Majandusühenduse asutamislepingu artikli 48 tähenduses.

23. Vastuseks kohtule esitatud küsimusele tuleb seetõttu nentida, et sellised toetused, nagu toetused garanteeritud sissetulekuga pensioniprogrammi alusel, mis on fikseeritud Prantsuse asjakohaste sätetega, ei ole määruse nr 1408/71 artikli 46 kohaldamisalas, ja kus sellised toetused kattuvad teiste liikmesriikide vanaduspensionidega, ei takista ühenduse õigussiseriiklike kattumisvastaste reeglite kohaldamist.

Kohtukulud

24. Euroopa Kohtule küsimusi esitanud Prantsuse valitsuse, Itaalia valitsuse ja Euroopa Ühenduse Komisjoni kohtukulud ei hüvitata. Et põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus siseriiklikus kohtus pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse nimetatud kohus.

Esitatud põhjendustest lähtudes,

EUROOPA KOHUS,

vastates küsimusele, mille talle oma 2. juuni 1982. aasta korraldusega esitas Lyoni ringkonnakohus, otsustab:

Sellised toetused, nagu toetused garanteeritud sissetulekuga pensioniprogrammi alusel, mis on fikseeritud Prantsuse asjakohaste sätetega, ei ole määruse nr 1408/71 artikli 46 kohaldamisalas, ja kus sellised toetused kattuvad teiste liikmesriikide vanaduspensionidega, ei takista ühenduse õigus siseriiklike kattumisvastaste reeglite kohaldamist.

Mertens de Wilmars

Pescatore

O'Keeffe

Everling

Mackenzie Stuart

Bosco

Koopmans

Due

Bahlmann

Galmor

Kakouris

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 5. juulil 1983 Luxembourgis

Kohtusekretär

President

P. Heim

J. Mertens de Wilmars